

Kpoverello

2011. 04. 24. III. évfolyam 1. szám

Engedelmesség

Kpoverello 2011. 04. 24.

2

„Az *engedelmesség* gyakran félreértett szó, sokszor visszaélnék vele. Hiányzik a modern ember szótárából, és ha mégis feltűnik, akkor azonnal felsorakoztatják az ellenérveket. Mégsem szabad egyszerűen elfelejtkeznünk róla, már csak azért sem, mert Ferenc nyelvezetében központi helyet foglal el. Az *evangélium* mellett a második legfontosabb szó. A modern embernek is fel kell fedeznie azt a dimenziót, amelyet ez a szó jelöl, és amelyet más szavakkal csak hiányosan lehet kifejezni.”¹

Kedves Testvérek!

Nagy nehezen eljutottunk a második ferences boghoz. A mottóban idézett könyv legalább 20 oldalt az engedelmességnek szentel, és mindenféle érdekes dolgot írnak benne, mint ezek itt: „Az »engedelmesség« és a »szeretet« Ferencnél lényegében egy és ugyanaz.” ;„a »minoritas«-nak, a szolgálat fokozásának is szinonimája”; „A minoritas és az engedelmesség egészen újfajta közösségi formát honosít meg az egyházban, olyat, amely a hagyományos szerzetesi közösségektől lényegesen különbözik.”²

Bele se merek gondolni, mennyi könyvet, tanulmányt írtak már erről a témáról, és megígérem, hogy mi kicsit rövidebbre fogjuk. Reméljük, hogy adunk néhány ötletet a húsvéti előkészületekhez, és sikerül kicsit együtt belegondoljunk abba, mit is jelent engedelmessé válni, és hogyan élhetnénk meg a hétköznapi életben az engedelmesség lelkületét úgy, hogy azt kövessük, Aki engedelmes lett értünk mindhaláláig...

Szeretettel,

a szerk.

Az engedelmesség forrása

Nagyon szépen kifejezi a korda azt, hogy a három fogadalomnak ugyanaz a forrása, mint ahogy a három csomó is egy kötélen található. Ennek a forrásnak a lényegét mind a három fogadalmon keresztül megérthetjük, sőt mindegyik fogadalomban felfedezhetjük a másik kettőt is. A szerzetesi tisztaság a nemi önmegtartóztatást is jelenti, aminek a lényege az, hogy a szerzetes nem akarja a szeretetet pusztán a maga és családja javára korlátozni, hanem Krisztusban az egész világot szeretné átölelni. Ebből is látszik, hogy az emberben elég sokszor felüti a fejét az önzés, a birtoklási vágy, a törekvés arra,

¹ A. ROTZETTER, W.C. Van DIJK, T. MATURA: *Assisi Szent Ferenc: A kezdet, és ami abból megmaradt.* Vigilia, Bp, 1993.

² A. ROTZETTER, W.C. Van DIJK, T. MATURA: *Assisi Szent Ferenc: A kezdet, és ami abból megmaradt.* Vigilia, Bp, 1993.

hogy kisajátítsunk magunknak a világból egy darabkát. De hát ez komikus, ha tudjuk, hogy mi az, amit igazán birtokolni tudunk: meztelenül jöttünk a világra, és a halálba se viszünk semmit magunkkal. Valamint valóban van egy vágy bennünk, hogy „megszerezzük” a világot, de az egészet akarjuk, sosem fogunk megelégedni egy résszel, még ha a fele királyság is lenne az. Mintha tisztaságról és szegénységről lett volna szó eddig, de tulajdonképpen az engedelmisség fejezi ki a legjobban azt a magatartást, ami jellemzi az Isten útján járókat: el kell engednünk ezeket az önző vágyakat, azt a törekvést, hogy a magunk javát szolgáljuk, a magunk képére alakítsuk a dolgokat, a magunk erejéből munkálkodjunk stb. Ha sikerült megtennünk az elengedés lépését, akkor egy óriási csodában lesz részünk: a világ maga jön a lábaink elé, felismerjük, hogy mi is egyek vagyunk a többi teremtmény között, és velük együtt arra vagyunk rendelve, hogy Istent imádjuk, dicsőítsük, hálát zengjünk neki, örvendjünk annak, hogy a gyermekei lehetünk. Az engedelmisség tehát nem merül ki abban, hogy az előjárótól, a főnöktől kapott utasításokat végrehajtom. Ezt is meg kell tenni, de a lelkiület, a hozzáállás lesz lényeges: szabad akarathoz teszem, vagy kényszerből. Ha kényszerből teszem, akkor csak a saját erőmre számíthatok, a saját erőfeszítésemből, a saját vívódásaimmal kell megoldanom a feladatot. Ha alávetem magam a felsőbb akaratnak, akkor ez nem azt jelenti, hogy lemondok a saját akaratomról, hanem azt hozzá igazítom, mint ahogy a hajós igazítja a vitorláit a szél irányába, és ezzel már megkapom az erőt is arra, hogy elvégezzem, amit rám bízta. „»Atyám! Ha akarod, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesejék, hanem a tiéd.« Ekkor megjelent neki egy angyal az égből, és megerősítette.” (Lk 22, 42,43a)

Tibi

Van egy hang...

Van egy olyan fütyyszó, amelyet ha hallok, egyből felkapom a fejem, körbenézek, hogy lám, merre van a hangadó, mert felismerem benne édesapámat. Gyermekkoromban, amikor eléggé sok időt töltöttem a játszótéren, édesapámnak ezen kellemes hangja volt az, ami a labda és a barátok mellől elhívott a hétköznapi szentmisékre ministrálni. Engedelmeskedtem. Olykor fájó szívvel... Sohasem bántam meg! Eljött az a nap is, amikor Mennyei Atyánk kellemes hangja szólított meg, hogy Vele legyek... Engedelmeskedtem. Bátran kijelenthetem: nem bánom, hogy hallgattam hívó hangjára! Ferences lettem! Kisebbségi testvér lettem... A testvérek életformája pedig a következő: „Kövessék a mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliumát, élvén engedelmisségben, tulajdon nélkül és tisztaságban.”

(2Reg 1,1) Ezek Szent Ferenc atyánk szavai, aki tetteivel megelőzte azt, amit mondott! Hiszem, hogy ez a három erény az Evangélium szerinti életnek az alapja. Hiszem, hogy segítenek abban, hogy személyi érettségemet és Isten fiainak szabadságát tökéletesen elérjem.

A következőkben szeretném megosztani személyes tapasztalataimat az engedelmisséggel kapcsolatban, amit fentebb csak pedzegettem. Isten személyesen szól hozzám a Szentírásán keresztül. Szavával szíven talált, és megrendültem. Hiszem, hogy a boldogság: Isten akaratának a teljesítése. A szerzetesi élet számomra egy Istenre és emberre nyitott életforma. Ezt a nyitottságot és szabadságot adja az engedelmisségi fogadalom is, amely megtanít szeretni. Istent teljes szívemből, teljes lelkemből, teljes elmémből és minden erőmből szeretni. Felebarátomat pedig, mint önmagam (vö. Mk 12, 30-31). A mindennapokban Isten akaratának ad hangot a Szentírás, az előjárók és a testvérek szava. Ezeknek a meghallása egy aktív állapotot feltételez. Keresni kell az Isten és testvéreim akaratát. Mindig nyitott szívvel és füllel kell élnem. Ez nem egy görcsös állapot, amely elfojtja szabadságomat, éneket, hanem egy olyan út, amely a Szeretethez vezet, ami szabaddá tesz. A fogadalomtételkor az előjáró kezébe téve kezeimet úgy nézett ki, mintha egy *v* betűt egy *V* betűbe helyeztem volna. Az én akaratomat, szándékomat (lat. voluntas) egy nagyobb és szentebb akaratba helyeztem. Amint a *v* betű az *é*g felé nyitott, azonképpen az én akaratom is nyitott kell legyen. Nyitott Istenre és emberre egyaránt. Ez a nyitottság tesz képessé a Fölséges Isten kegyelmeinek a befogadására. Szent Ferenc atyánkkal együtt vallom, hogy aki csak egyet is birtokol az erények közül, és a többi ellen nem vét, mindegyiket magáénak mondhatja. És az, aki csak egy ellen vét, valamennyi ellen vét. Minden erény, közöttük az engedelmisség is megszegyeníti a bűnöket és vétkeket (vö. ErÜdv 6–8). „*A szent engedelmisség megfékez minden testi és érzékies vágyat. Az engedelmes ember megfégyelmezett testét kész alárendelni a lélek szolgálatának, alávetni testvére akaratának és a világ minden emberének, sőt nem csak az embereknek, hanem a szelíd és vad állatoknak is, hogy azt tehessék vele, amit akarnak, már amennyire az Úr onnét felülről megengedi ezt nekik.*” (ErÜdv 14–18).

Ma is van egy olyan hang, amelyet ha hallok, egyből felcsillannak lelki szemeim, körbenézek, hogy lám, merre van a Hangadó, mert felismertem benne Mennyei Atyánkat. A szeretet hangján szól... Várja, hogy viszontszeressek... „*Szent Szeretet Úrnő, tartson meg téged az Úr nővéreddel, a szent engedelmisséggel egyetemben.*” (ErÜdv 3)

Hugó testvér :-)

Akaratod legyen élő áldozat

A szerzetesi engedelmeségről

A szerzetesi fogadalmak közül talán az engedelmisség a legnehezebb, mert az ember legnagyobb ajándéka, a szabad akarat a tét: az önként vállalt engedelmisséggel éppen erről kell bizonyos formában és mértékben lemondani.

Mindenekelőtt fontos leszögeznünk, hogy kétféle engedelmisség létezik: az egyik a természetes, evilági engedelmisség, ami nélkülözhetetlen a társadalmi rend szempontjából: enélkül nem tudnánk betartani a törvényeket, nem működnének az intézmények, egyszerűen élehetetlen volna az életünk. A keresztény embernek – amennyiben nem kérnek bünt, a lelkiismeretével ellenkező dolgot – kötelessége engedelmeskedni a világi tekintélynek is.

A másik az egyházi előljárók iránti engedelmisség: ennek már van természetfölötti vonatkozása is. A szerzetesi fogadalommal vállalt engedelmisségnek pedig annál inkább.

A szerzetesi engedelmisség módja és mértéke lelkiismerenként és koronként változhat, a lényeg viszont minden esetben ugyanaz: „*Krisztus engedelmes volt értünk mindhalálig, egészen a kereszthalálig*”. Aki a szoros krisztuskövetésre kapott meghívást, és erre igent mondott, ebben is követnie kell mesterét. Ahogyan Jézus elismerte, hogy az „*Atya nagyobb nálam*”, úgy a szerzetes is elismeri az apát, az előljáró, a provinciális tekintélyét, és hiszi, hogy az ő személyén keresztül magának Istennek engedelmeskedik. Slachta Margit, a Szociális Testvérek Társaságának alapítója ezt a fogadalmat az *Atyával való akarategység* fogadalmának nevezte...

Közösségünkben sajátos formái vannak az engedelmisségnek, hiszen nincs mindig mellettünk az előljáró, hogy utasításokat osztogasson. Nagyobb döntéseink esetében természetesen szükséges az engedélykérés, mindennapi életünkben azonban első helyen a Szentléleknek és a helyi közösség szokásrendjének való felnőtt engedelmisség áll, hiszen sokszor senki sem ellenőríz minket, csak a lelkiismeretünk. Ehhez elmélyült imaélet szükséges. Ugyanakkor Szent Benedek szellemében az egymásnak való és gyorslábú engedelmisséget gyakoroljuk: készséges szívvel tesszük meg, amit a mellettünk élő testvér kér tőlünk.

Megvan persze a szépsége is ennek. Kizárjuk most a megszállott előljáró és a neurotikus engedelmeskedő esetét... mert azért, hogy az engedelmisség valóban evangéliumi lehessen, a szerzetes és az előljáró is felelős: az előljárónak tudnia kell olyan parancsokat és utasításokat, kihívásokat támasztani, ami alárendeltjeinek egyénekenként és közösségileg is a javát szolgálja. Erejükön felül nem teheti próbára a testvéreket. A szerzetesnek

pedig a maga részéről kell tudnia felelősen, szabadon, érett módon engedelmeskedni. Nem az akarat teljes elfojtása a cél ugyanis, hanem annak áldozattá váltása. Aki csak úgy tud engedelmeskedni, hogy ezzel elfojtja saját akaratát, vágyait, egyéniségét, az előbb-utóbb belebetegszik. Aki nyafogva, panaszkodva, áldozathozatalát felhánytorgatva engedelmeskedik, talán jobb volna, ha nem is tenné, mert még nem tanult meg érett módon bánni akaratával... Jézus megőrizte méltóságát a legnagyobb és legnehezebb engedelmisség idején: a kereszten is. Ez az egyetlen követendő és követhető példa a jó szerzetes számára. Miközben teljesíti az előljáró kérését, nem pusztít el semmit önmagában – hacsak nem valami bünt vagy annak gyökerét irtja ki – hanem felajánlja az elképzelését, a vágyát, odateszi az oltárra, mint élő áldozatot, és egyesíti a Krisztuséval. Benedikt Stauer bencés apát írja a *Colloquiákban*: „Senki se higgye, hogy az engedelmisség gépszerűség; [...] Vigyázzatok, hogy meg ne nyomorítsátok az akaratot, vigyázzatok, hogy meg ne öljétek, *maradjon az élő áldozat.*”

Persze ez is fájhat. Jobban, mint a lázadás, az ellenkezés, jobban, mint akár a megnyomorítás, az elfojtás. Ezért a Krisztussal való élő és életbevágó kapcsolat nélkül ezt nem lehet tenni... Itt nem az akarat aszketikus edzéséről van szó (erre akár hitetlen ember is képes), hanem sokkal többről: a Krisztussal való teljes életközösségről, a teljes odaadottságról. Az igazi engedelmisség nem (csak) szabályok betartása, parancsok automatikus teljesítése, hanem lelkiület, életforma, életközösség Krisztussal – de ebben az életközösségben benne van nem csak a kereszt, hanem a feltámadás ajándéka is.

Farmati Anna sss

Áprily Lajos: A csavargó a halálra gondol

Uram, a tél bevert templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugarban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszél papod:
„Ez világot szívedből megutáljad,
és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
 egyetlen barlangod jutott nekem,
 s megreng az is, ha viharod zenéje
 végigrobajlik fenn a völgyeken.
 De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
 és jó hozzám az erdő: ennem ad,
 rigószavaddal kelt a kora-reggel
 s odvamba surran este süniad.
 Gazdám a nyár, az ősszel hullt levéllel
 új őszig minden gondot eltemet:
 mezitláb járom harmatos meződet
 s verőfényed fűrészi mellemet.
 S ha kóborolni küld a nyugtalanság
 s nótázva fut mellettem patakod,
 kurjantással köszöntöm kék lakásod,
 s fügyörészem, s Uram, te hallgatod.
 Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
 otthon-kínáló tűz nem int felém,
 de mondd, volt-e valaha szép világod
 valakié úgy, ahogy enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámat
 egy rándítással elhullathatom,
 saruim szíja sem marad velem.
 Uram, utálni nem tudom világod,
 de indulhatok, amikor kívánod,
 igéd szerint: egészen meztelen.

Egyfajta engedelmesség

Az engedelmességről kellett írnom. Azon gondolkoztam, hogy mi is az. Bizonyára nem csak a szabályok automatikus betartása, mert akkor robotok lennének vagy fanatikusok, de nem keresztény emberek. Valami másnak kell lennie, valami többnek.

Olyan megrendítő nekem ez a csavargó Áprily versében. Nem tartozik sehová, nincsen háza és autója, világi szemmel nézve értéktelen az élete. Mégsem elkeseredett, hanem inkább szabad. Nincsenek földi javai, mégis az egész világ az otthona. Nincs bezárva a mindennapi robotolásba, hanem teljesen nyitott arra a helyzetre, ami éppen következik. Tudatában van annak,

hogy ő milyen parányi része az egésznek, de talán éppen ez a kicsiség adja azt a tiszteletet és mély testvériséget, amelyet a természettel megél.

Az egyszerű életnek köszönhetően a szíve is egyszerű, gyermeki közvetlenséggel tud imádkozni a Jóistenhez. Minden egyes részét a természetnek úgy éli meg, mint amit személyesen a Teremtőtől kapott, éppen ezért a gondviselés részének látja úgy a napsütést és a harmatos mezőt, mint a vihart és a hideget. Egy ilyen világképben az idő is átminősül. Már nem teher és kényszerítő körülmény többé, nem idegességet okoz a múlása, hanem új lehetőséget hoz, új ajándékot, újabb alkalmat a szeretet megélésére. Minden a csavargóé, mégsem ragaszkodik semmihez, nem tartja saját tulajdonának, hanem bármikor képes elengedni. Megdöbbenő kép, amint az életét is kész bármikor levetni, akár egy kabátot.

Ez a vers számomra maga az engedelmesség meghatározása. Annyi rengeteg ajándékot kapunk minden nap a Jóistentől. Engedelmisség az, hogy észrevesszük őket, és elfogadjuk mint kegyelmet, aztán megpróbálunk használni velük mindazoknak, akikkel találkozunk.

Az engedelmisség nemcsak a szabályok gondolkodás nélküli betartását jelenti, hanem sokkal többet. A mindennapi helyzetek nem fehérek vagy feketék, ennél sokkal színesebb az életünk. A lelkiismeretünk azonban, az a bizonyos belső hang mindig súgja halkan, hogy mit kell tennünk, hogy az adott helyzetben mit is tenne a szeretet.

Igen, ez is engedelmisség: hogy meglátom mindazt a csodát, amely körülvesz, amely nemcsak véletlenül van itt, nem magától értetődő, hanem ajándék. Hisz csoda. Persze a virág akkor is illatozik, ha nem veszem észre, a szellő akkor is simogatja arcomat, ha nem örülök neki. Elmehetek érzéketlenül is a világ mellett. De magamat fosztom meg valamitől, ami az enyém, amit szeretetből kaptam. Hallgatnom kell arra a belső hangra, amely azt súgja, hogy álljak meg, nyíljak meg, fogadjam be minden pillanatban a jelent, mert a Jóisten a jelenben szólít meg, a mostani pillanatot éli meg velem együtt, most halmoz el minden szeretetével.

G.K.

Engedelmisség a családban

Engedelmisség. Ezt várták el szüleink tőlünk gyerekkorunkban, ezt várjuk el mi is gyermekeinktől, ez az, amit Isten elvár tőlünk.

Érdekes, ahogy változott az engedelmisségről alkotott véleményem az életem során. Kisgyermekként jó volt engedelmesnek lenni, mert ezért dicséretet kaptam, vagy ha nem is, a szidást mindenképp elkerülhettem. Az engedelmisség nem volt tudatos, csak a következmények befolyásoltak.

Kamaszként, bár nem voltam egy tipikus lázadó kamasz, az engedelmesség kezdett teherré válni. Kötélen ráncigált bábunak éreztem néha magam, akinek folyton engedelmességre kell az őt irányító „felsőbb hatalomnak”. Néha kibújva ezen kötelékek alól éreznem kellett azonban, hogy az önállóság, önfejlés veszélyes is lehet. Ezáltal tanulhattam én meg tudatosan, önkéntesen engedelmeskedni. Felnőttként már nem szüleink azok, akik megkövetelik az engedelmisséget, Istennek tartozunk engedelmisséggel, és vele szemben csakis az önkéntes engedelmisség működik.

Felnőve, saját kis családban, gyerekeket nevelve megtapasztalhattam az engedelmisség másik oldalát is. Mikor engedelmisséget követelünk gyerekeinktől, akkor azt nem azért tesszük, mert kis „bábokat” szeretnénk magunk körül látni, akiket mi irányíthatunk kényünk-kedvünk szerint, hanem csakis engedelmisségre nevelve tudjuk őket megóvni az élet mindenféle veszélyeitől. Mert ha egy gyerek nem tudja, hogy a szülei által kiáltott „Állj!” azt jelenti, hogy megállok, bármilyen érdekes is volna tovább szaladni, simán kiszalad az útra, és elüti egy autót. Mióta az engedelmisségre próbálom rászoktatni a gyerekeimet, azóta egészen másként gondolok arra, hogy szüleinknek engedelmeskedni kellett, és ami még lényegesebb, hogy nincs gúzsba kötő, negatív hangzása annak sem, hogy „Isten engedelmisséget kíván tőlünk”. Szüleink is irántunk való szeretetből és féltésből kérték, amit kértek. Én hiszem, tudom, és most már érzem is, hogy Isten sem magáért kéri a mi engedelmisségünket, hanem mert féltő szeretetével így tud minket megvédeni, megtartani.

A. Kati

Engedelmisség és nevelés

– különösebb elemzés nélkül is rájön az ember, hogy egymástól elválaszthatatlan fogalmakról van szó. Hiszen engedelmisség nélkül nem érhető el a nevelés célja, előzetes rávezetés és szoktatás híján pedig senki nem képes engedelmeskedni. Kissé belemélyülve a részletekbe, észrevesszük, hogy nem is olyan egyszerű e kettő kapcsolata, sokkal többről van szó, mint amit első látásra megsejtünk.

Vegyük szemügyre a két fogalmat külön-külön. *Nevelés* hallatán általában gyerekekre, óvodára, iskolára gondolunk, és ez így is van rendjén, hiszen általában ebben az életkorban, az említett feltételek között, intézményesített formában valósul meg ez a tevékenység. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a nevelés elsősorban mégis a család, a szülők kötelessége, hiszen ideje nagy részét ott tölti a gyerek – nem beszélve arról, hogy már óvodáskor előtt

sok alapvető viselkedési szabályt meg kell tanulnia ahhoz, hogy be tudjon illeszkedni a gyerekek közösségébe.

A nevelés keretei közé tartozik azonban az is, amikor a felnőtt házastársak, ill. munkatársak igyekeznek társaikkal szemben jogaikat kivívni megszokott és számukra fontos tevékenységeikhez, életterükhöz. Akarva-akaratlanul csiszolják egymást, alakulniuk kell egymás után, különben lehetetlenné válik az együttélés, az együtt dolgozás. Így valósul meg a felnőttek nevelése, néha észrevétlenül, néha fájdalmasan.

Tapasztalatom szerint a nevelés legnehezebb és legtöbb energiát igénybe vevő, ugyanakkor sok kudarcot magával hozó területe az önnevelés. Bár időnként felismerem néhány rossz szokásom, tudatosítom, hogy változtatnom kellene, mégis nagyon nehezen megy ez. Folyamatosan elbukom, és törekvésem meghiúsul minden jó szándékom ellenére. Időnként kilátástalannak látom ezt az elkeseredett küzdelmet, aztán mégis újra nekilendülök. A néha-néha elért kis sikerekkel is gond van: bár egyrészt lendületet adhatnak a további harchoz, másrészt elbizakodottá tehetnek (Á, megy ez nekem!), és mivel már nem vagyok olyan elővigyázatos, újra elkövetem a hibát.

Nos, nagyjából ezek a területek tartoznak a nevelés fogalmához. Meg kell még említenünk, hogy a három említett forma közül az önnevelés a leghosszadalmasabb, egy életen át tartó folyamat.

A második címszót tekintve, az előzőekkel összefüggésben többféle *engedelmisségi* viszonyt felfedezhetünk: a gyerekek engedelmisséggel tartoznak szüleik és nevelőik iránt, a felnőttek (munkahelyi, közösségi) feletteseikkel szemben, a keresztények Istennel és az egyházzal szemben. Ugyanakkor nem árt e kapcsolatokat fordított szempont szerint is figyelembe venni: az igazán jó szülő, nevelő és előljáró észreveszi azt, amikor a gyerekek/alárendeltjének van igaza, és képes alázatosan és nagylelkűen „engedelmeskedni” neki... Ebben már nagy szerepe van az önnevelésnek. Pedagógusi munkám során adódott konkrét helyzetek jutnak eszembe, amelyekben – bár beláttam, hogy a gyerekek szempontja talán helyesebb, mint az enyém – sokszor kitarítottam elgondolásom és meggyőződésem mellett, mert hát „én vagyok a felnőtt”... Pedig ez nem jelent semmit, hiszen felnőttként, nevelőként, előljáróként is tévedhetek.

Megdöbentő pozitív élmény volt számomra egy nemrégiben velem történt eset: egy bizonyos javaslatomat előljárónóm nem látta jónak, és teljesen más ötlettel jött elő. Igyekeztem elfogadni, bár nem volt könnyű. Másnap reggel azonban hozzám jött, mondván, hogy belátta, nem értette meg szándékomat igazán, és az ő javaslata nem felelt meg annak. Ezért egy újabb

ötlettel jött, amely számomra is teljesen megvalósíthatónak, és eredeti szándékkal összeegyeztethetőnek tűnt. Mély nyomot hagyott bennem a magatartása: egyrészt az, hogy igyekezett figyelni kérésem motivációjára, másrészt, hogy alázatosan beismerte tévedését – és kompromisszumra törekedett.

Ha már az önnevelésről írtam, annak egyik összetevője az önmagammal szembeni engedelmisség: ha valamit elhatároztam, azt tarttam is tiszteletben. Hiszen köztudott, hogy az engedelmisség általában a tiszteletből fakad (persze vannak helyzetek, amikor inkább a formális keretek, mint a személyes tisztelet írja elő az engedelmisséget). Talán nem ártana ezt önmagunkra vonatkoztatva is komolyan venni: az, hogy milyen mértékben vagyok képesek saját elhatározásaimnak eleget tenni, önnevelői céljaimat követni, elárulja azt, hogy mennyire fontos saját személyem, mennyire értékelem és becslöm önmagam.

Engedelmisség Istennel szemben – ez a következő nagyon nehéz feladat. A hétköznapiok sok veszélye és fáradtsága közben mindig nyitottnak lenni az Ő közeledésére, meghívására; észrevenni az apró lehetőségeket, amelyeket felkínál; a leghetetlenebb helyzetekben keresni és felfedezni jelenlétét... Ezek az apró mozzanatok segítenek abban, hogy valóban az Iránta való engedelmisségben tudjuk élni mindennapjainkat.

Természetesen még nagyon sokat lehetne írni ebben a témában, a fentiek csak gondolatindító eszmélkedések. Arra talán mégis jók, hogy megerősödjön bennünk: nevelés és engedelmisség szorosan összetartoznak, és mindkettő egy életen át tartó folyamat, hiszen az engedelmisség tanulása az önnevelés szerves része. Különösen alkalmas időszak a gyakorlásra a nagybőjt, hiszen a próbálkozásokra alkalmas körülmények megteremtése mellett arra is ráirányítja figyelmünket, hogy egyedül nagyon kicsik, gyengék és tehetetlenek vagyunk. Csak Isten az, aki a megkezdett jót teljessé teheti bennünk...

Kegyelmeikkel kísért próbálkozásokat kívánok!

Both Vanda Erzsébet

Engedelmisség a lelkivezetésben

A lelkivezetés kifejezés terjedt el a köztudatban, de ma már a „lelki kísérés” is egyre ismertebb. Ha Istenre értenénk a lelkivezetést, akkor kifejező lenne, de ha emberekre, akkor a kísérés megfelelőbb szó erre a műfajra, mert világosabbá teszi, hogy ki is a vezető valójában. A lelkivezetés folyamatában – jó esetben – a Szentlélek a „Főszereplő”, Ő a Vezető. A vezetést kérő (feltéve, hogy nagykorú személy) a második „szereplő” a sorban, a kísérő pedig csak a harmadik. Ez a sorrend mutatja, hogy akár a kísérést kérő, akár a kísérő személyről van szó, mindketten a Szentlélek vezetésére szorulnak, Neki tartoznak engedelmisséggel.

Együtt keresik Isten akaratát. Ebből látható, hogy lelkivezetésről csak imádkozó és hitüket őszintén gyakorló emberek között beszélhetünk.

A Szentlélek után a kísérést kérő következik, vagyis Isten után ő az első számú felelőse a saját spirituális növekedésének. A „lelki kísérés” kifejezésben a „lelki” szó elsősorban spirituálist jelent, azaz a Szentlélekkel kapcsolatos. Ez magában foglalja azt az igazságot, hogy a lelki kísérést kérő személy szabadon keresi az Atya akaratát Krisztus által a Szentlélekben, és ezen az úton segítséget kér egy „útitárstól”, hogy kísérje figyelemmel, egységben vannak-e szándékai/szavai/tettei önmagával és az evangéliummal. Eleven tükrözést, „külső szemet” is jelent a kísérő szolgálata. Nem vállalhatja át a kísérést kérő felelősségét, hanem épp ahhoz kell hozzásegítenie őt, hogy bátran, egyre szabadabban és érettebben vállaljon felelősséget önmagáért, a döntéseiért, egész életvezetéséért. Ez következik Istentől kapott méltóságunkból, istenképességünkben, egyik legnagyobb kincsünkben, a szabad akaratunkból. Erről nem lemondani kell, hanem az önzéstől megtisztítani, hogy valóban az életet, a jót tudja akarni vele.

Ha egy kísérő túlzottan „atyáskodik”/”anyáskodik”, akkor a „vezetettet” kiskorúsítja, „infantilizálja”. Ha karóként áll a facsemete mellett, mikor az már karó nélkül is képes megállni, akkor nem szolgálja a növekedését. Ha a „kísérő” mankóként engedi „használni” magát, mikor a „vezetett” már a saját lábán is tudna járni, akkor nem a gyógyulását, erősödését munkálja, hanem a függését. Talán szerencsésebb kerülni ezért a „lelki atya”, a „lelki anya” és a „lelki gyermek” kifejezéseket, ha a fenti értelemben vett lelkivezetésről van szó. Érdemes becsületesen tisztázni, hogy egy lelkivezetésnek mondott kapcsolat mi is valójában: barátság, szülő-gyermek viszony/pótlék, terápia, szerelem, függés stb., vagy igazi lelki kísérés. A szerepek – főként tudattalan – keveredése sok zavart okozhat.

A kísérő a kísérést kérőt annak „saját” – Istentől kapott – életútján támogatja, és kihívást is ennek a támogatásnak arányában adhat. A túl sok kihívás túlterheli a segítettet, a túl kevés pedig alábecsüli képességeit, és késleltetheti fejlődését. A lelki kísérés nem jelent engedelmisségi kötelezettséget. Viszont egymás személyének és idejének tisztelete, valamint a kapcsolat komolysága megkívánja, hogy a kísérő által ajánlott lépéseket és gyakorlatokat a kísérést kérő – lehetőségeihez mérten – igyekezzen megtenni, és az ezekről szerzett tapasztalatairól a kísérőnek belátható időn belül hírt adjon. A lelkiismeretes kísérő emlékszik, hogy milyen imádságos és egyéb – önismeret fejlesztését vagy jó készségek begyakorlását célzó – gyakorlatokat/feladatokat adott, (ebben az „emlékezésben” persze sokat segítenek a feljegyzések), és ezekről rendszeresen kér visszajelzést is.

A kísérőnek meg kell győződnie arról, hogy az általa adott kihívások, gyakorlatok világosak, érthetőek és értelmesek a kísérést kérő számára, hogy ne

szolgai, hanem felnőtt/érett „szó-fogadás” követhesse azokat. Ha a kísérő által adott kérés/gyakorlat a kísérést kérő számára túl nagy kihívásnak tűnik, szabad mindjárt jelezni, felelősséget vállalva saját magáért, határaiért. Ha azonban a kísérő kéri, hogy ennek ellenére próbálja meg a kísérést kérő, akkor ez a helyzet sok áldást rejthet, mert gyakran az erőtartalékainkra mi magunk nem látunk rá reálisan. Hogy egy kihívás arányos-e, nem mindig látszik előre, csak a megvalósítási kísérlet útján derülhet ki. Nem az a lényeg, hogy pontosan és maradéktalanul megvalósítja-e a segítséget kérő személy a kísérő által ajánlott lépéseket, hanem az, hogy ön maga és a kísérő iránti tiszteletből, bizalomból, elkötelezettségből igyekeznek-e lépni/elmozdulni abban az irányban. Ezt a „dolog” természete kívánja meg. Tehát a lelki kísérés természetének és nem magának a kísérőnek engedelmeskedik az, aki egy ilyen helyzetben „szófogadó”.

Hálás vagyok eddigi lelki kísérőimnek, hogy drága idejüket, energiájukat és tudásukat szolgálatomba állították. Nekem az egyik legnagyobb kísértésem, hogy az általam jónak vélt gondolatokat – szűklátókörűségemről megfélemezve – túl erőteljesen akarjam átadni, érvényre juttatni. Újra meg újra megtérésre hív az Úristen mindent átlátó, a tökéletes megoldásokat valóban ismerő és mégis olyan bátran szabadabbá tevő hozzáállása övéihez. Kérem az Urat, adja meg a Lélek bölcsességét, hogy egyre szabadabban és elkötelezettebben kísérhessem azokat, akiket egy időre ilyen formában rám mer bízni.

Klára nővér

Engedelmesség, miniszter

Engedelmes, engedelmesség szavaink régiek, már a XV. század eleji Jókai-kódexben szerepelnek, mai értelmükben. Az *enged* szóból képződtek (az *engedelem* szón keresztül), ennek a szónak és szócsaládjának eredete viszont ma még ismeretlen.

A *miniszter* szó története sokkal egyszerűbb, a latin *minister* ’szolga, segítő, előmozdító’ szó átvétele. Érdekes viszont jelentésének alakulása: a Jókai-kódex idején felszent papot, majd tisztviselőt jelentett, a XVII. század körül kezdték a ma is használatos értelemben a kormány tagjaira használni. Közben azonban a szó alakbeli hasonlósága miatt a ministránsokat is nevezték így (erre például 1877-ből van adat), ami igazából nagyon közel van az eredeti latin jelentéshez. Ebből a további jelentések valószínűleg a papság, majd a különböző hivatalok feladatként, szolgálatként való felfogása révén alakulhattak.

Forrás: A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára

Kántor Emese

Emese Párizsban*

* A cikk szerzője a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem mesteris diákja. Három hónapot tölt/töltött cserediákként Párizsban. Az ő élményeiből nyújtunk ízelítőt, ott írt beszámolóiból idézve (ez a legelső részlet bő egy héttel érkezése után, február 9-én íródott, ezzel kezdődött ottani naplója).

A napokban nem éreztem igazán a saját bőrömben magam, egyedül éreztem magam, s kicsit céltalannak, átláthatatlannak láttam az ittlétemet, ezért is gondoltam, hogy leírom a gondolataimat, élményeimet. Nem tudom, mennyire fogom ezt rendszeressé tenni, de most mindenesetre megpróbálom. Inkább élmények, benyomások, észrevételek, érdekességek felsorolásáról, egymás mellé helyezéséről, nem rendszeres, szépen megszerkesztett beszámolóról van szó, a stílus sem egységes (bár nem titkolom, hogy azért újraolvastam elküldés előtt).

Az első hetem nagyjából a tájékozódásról, a különböző ügyintézésekről és az egyetemről szólt. Megtanultam, hol vannak a busz- és metrómegállók, néhány üzlet, egy-két templom, internetezési lehetőség (ez elég messze van, egy ingyenes könyvtári és egy elég olcsó, skype-olási lehetőséggel is rendelkező hely), hol kell figyelni a feliratokat a metróban átszálláskor (most tanulgom, mikor érdemes az első, s mikor az utolsó vagonokba ülni, hogy közelebb legyen a kijárat ☺), néhány távolságról azt, hogy az mennyi időbe telik (járművel vagy gyalog), nagyjából azt, hogy mi számít itt jó árnak (sok mindennek például elég hasonló, vagy alig több az ára, mint nálunk, de például a víz, a kenyér vagy a hús elég drága, a zöldségek egy része is), s még pár hasonló dolgot. Kezdem megszokni a távolságokat, a metróban való imádkozást vagy olvasgatást, s már nem tűnik az út meg a háztól a megállóig meglehetően távolság olyan hosszúnak, mint az elején. [...]

Sok dolog elég természetes itt. Például az elektromos érzékelésű bérletet a metróállomásokban mindenki tudja használni, senkit sem láttam szivarazni a föld alatt (ami persze tilos); a WC-kben általában van WC-papír és szappan (még ingyen WC-k is vannak helyenként); a boltban 1 centet is visszaadnak; a távolsági buszokon az utasok is használják a biztonsági övet; szinte mindenhol vannak biciklisávok, s azokat használják is, sőt sokan rollereznek is (felnőttek is, nemcsak gyerekek); szinte minden nagyobb út és utca mentén fák vannak, s sok a kisebb-nagyobb park (amik most is zöldek, sőt virágok is vannak sokféle – most épp tavaszi idő van, de az érkezésemkor alig 0 fok alatti hőmérsékletre azt mondták az itteniek, hogy ilyen hideg náluk nem szokott lenni); az utcák elég tiszták (de ez a gyakori takarításnak, nem az emberek rendezettségének köszönhető, mert azért a metróban rengeteg például az eldobált újság – ételcsomagolás mondjuk talán kevésbé); a buszmegállókban és metróállomásokban térképek vannak, s kifüggesztett és nagyjából betartott menetrend és/vagy elektromos kijelzők, [...] reggelente kétféle ingyenes újság (szerintem egész jó minőségűek), mozgólépcső, sokféle lift is (a mozgássérülteknek), sőt ahol nagyobb távot kell megtenni (átszálláskor az egyik

metróvonalától a másikig az adott állomáson belül), még egyfajta futószalag is; s a nagyobb utcák alatt gyalogos aluljáró van (vagy épp egyes útvonalak kereszteződésénél híd), máshol meg rengeteg földalatti parkoló (szerintem egész Párizs alá van lyuggatva). Van szelektív hulladékgyűjtés is (de azért nem mindenhol). Nagyon sok házban van mosogatógép (a néninél szinte minden elektromos: a teához a vízfőző, van mikrohullámú sütő, s nincs egy egyszerű reszelő, csak mechanikus vagy elektromos).

Kántor Emese

25 nap*

– compostellai élmények –

*Folytatjuk Reiczigel Zsófia beszámolóját 2009. júliusi compostellai zárándoklatáról.

Ahogy elindultam Leonból, még mindig nagyon rosszul voltam (egy jó kis megfázást vagy valami effélét fogtam ki), tudtam is, hogy nem fogok túl sokat menni aznap. Két út közül lehetett választani, a rövidebbet választottam, majd egy óra múlva rájöttem, hogy a másikon megyek. Visszafordulni sem volt már kedvem, így is elég nehéz volt kijutni a városból, úgyhogy továbbmentem. Akkor kezdett jobb kedvem támadni, mikor pár óra múlva találtam egy asztalkát, rajta keksz, meg egyéb uzsonna. Ezt egy volt zárandok tette oda, hogy aki arra jár, kicsit felfrissüljön tőle. Hát, jólesett. Nem is annyira az étel, hanem hogy gondoltak ránk ismeretlenül is. Aztán ahogy továbbmentem, találkoztam egy emberrel – konkrétan megelőzött –, akivel már korábban is összefutottunk. Olyan vidáman köszönt rám, hogy „Hi, Sophie!”, hogy megint kicsit jobb kedvem lett. Aztán továbbrohant. Aztán csak mentem, mentem, és délután lett, és nemhogy nem voltam rosszabbul, hanem kezdtem egyre jobban lenni, és már nem is volt kedvem hamar megállni.

Már késő délután volt, amikor eldöntöttem, hogy Hospital de Órbigo-ban már tényleg megállok – ez 37 km Leontól, nem is kevés. Pár kilométerre lehettem a városkától, amikor megálltam pihenni és megigazítani a hátizsákomat. Ezalatt elrohant mellettem valaki sátorral a hátán, épp csak köszöntünk egymásnak, de oda se néztem igazán, gondoltam, biztos az olasz srác volt, neki van ilyen sátra. Aztán tovább ballagtam, és a srác ott ült egy fa alatt, de nem az olasz srác volt. Mivel utána hosszú szakaszon nem volt fa, én is megálltam hűsölni, elkezdtünk beszélgetni. Aztán tovább sétáltunk, s ekkor megjegyezte, hogy milyen nagy a hátizsákom. Mondom, hogy hát, a tied is – és akkor bevillant a felismerés: tudjuk, hogy a kelet-európaiak járnak nagy zsákkal –, és megkérdeztem, hogy hova való. Persze, hogy magyar volt. (Ezt egyébként onnan is sejtettem volna, hogy akik sátorral járnak, azoknak körülbelül a fele magyar...) Na, akkor kicsit bosszankodtam, hogy minek hülyéskedtünk itt az angol nyelvvel, aztán kicsit csodálkoztam, hogy hogyan nem ismerte fel a tipikus magyar kiejtésemet (de ő Angliában tanult angolul, és nem sokat beszélt ezen a nyelven magyarokkal), aztán

beszélgettünk még egy kicsit, és megérkeztünk a városba. Közben kiderült, hogy Alexnek hívják, és elég kalandos az élete, pár évet Angliában töltött, most májusban indult gyalogni, de félúton kicsit elfáradt, úgyhogy beállt egy hónapra hospitalero-nak az északi úton, aztán onnan átgyalogolt úttalan utakon vissza a francia útra, amit végigjár, aztán még pár hétre visszamegy hospitalero-nak, majd az ősszel elmegy Portugáliába valami természetvédelmi szervezethez önkéntesnek, és a megújuló energiaforrásokat tanulmányozni. Magyarországra egyelőre nem akar visszatérni, esetleg csak akkor, ha meggazdagszik – amire nincs túl sok esély, ha önkéntesként dolgozik –, mert úgy látja, hogy különben elveszne a hétköznapi gondjai között, és nem akar beállni a boldogtalan emberek sorába. A hátizsákjában hordja minden holmiját, mert minek legyenek olyan dolgai, amiket úgysem használ. Nem siet, mert kényelmesen akar gyalogni, sok helyen megáll beszélgetni, és pihenni.

Két nap múlva megint találkoztunk, akkor egy fél napot gyalogoltunk együtt, aztán meglepő módon Santiagóban is összefutottunk. Akkor én már Finisterréről jöttem vissza, ő meg két napja érkezett a városba, és ugyanazzal a busszal utaztunk, én a francia határra, ahonnan indult a kalandos utam hazafelé, ő meg hospitalero-nak az északi útra, Sananders-be. Mindenesetre, amikor hazaindulás előtt délután még sétáltam egyet Santiago-ban, aztán bementem egy boltba kenyeret és vizet venni, nagyon meg voltam lepve, mikor onnan kiléptem, és rám köszönt. Santiago elég nagy város, és két hete nem találkoztunk, direkt biztosan nem sikerült volna... (Ezek után nem lennék meglepve, ha még valahol összetalálkoznánk.)

– folytatjuk –

Reiczigel Zsófia

„Ki vagy te, édes Istenem? S ki vagyok én?”

Az engedelmisség a kereszténység egyik központi erénye, tekintettel a megváltás történetében játszott szerepére. Pál apostol jelenti ki, hogy Egynek engedelmissége sokakat igazzá tesz, és hogy Jézus megalázta önmagát, engedelmes lett a halálig, mégpedig a kereszthalálig (Fil 2,8). Ezek a szavak segítenek megértenünk, hogy az Isten Fiának drámai és titokzatos engedelmisségében határozódik meg a mi Isten iránti gyermeki engedelmisségünk.

Körülnézve a világban észrevehetjük, hogy a kereszt a modern kereszténység botrányává vált. Korunk társadalmának veszélyes racionalizmusa és tudományos redukcionizmusa az embert érzéketlenné teszi a transzcendens valóságokkal szemben. Egy olyan korban, amely az autonómiára bátorít, az engedelmisség könnyen félreérthetővé válik. Az engedelmisséggel szembeni ellenállás sokszor a szülőkkel való meg nem oldott múltbeli konfliktusokban gyökerezik.

Az engedelmisségnek három formáját különböztethetjük meg. Az első szinten a személy azért engedelmeskedik, mert valamilyen jutalmat akar elérni vagy büntetést elkerülni. Nem azért fogadja el az attitűdöt, mert hiszi annak tartalmát. A második szinten a személy azért fogad el egy attitűdöt, egy viselkedést, mert ezzel megerősíti egy kívánt csoporthoz való tartozását, elnyeri azok elismerését, akik fontosak számára. A harmadik szinten a személy olyasmint fogad el, ami kongruens a belső értékrendszerével. A hit maga jutalmazó, a külső ösztönzők nem fontosak. A csoport ideológiája megfelel a személy értékeinek, szükségleteinek. A viselkedés nem kötődik külső forráshoz, sem a szociális támasztól nem függ. Az értéket integrálni tudja a személyes értékrendjébe, lassan annak részévé válik.

A három folyamat fokozatosan van jelen a keresztény ember érésében. Ahogy egyre érettebbé válik, megtanulja használni a szabadságát. A belső motivációi a keresztény közösségben kifejtett tevékenységeiből fakadnak. A képességei, talentumainak kifejezése kielégíti az igényeit. Kölcsönös vonzalom, elismerés, támasz, személyközi kapcsolatok, mind olyan tudatos és tudatalatti motivációk, amelyek a hivatáshoz kapcsolódnak. Végül a Krisztussal való azonosulásban értékrendjébe integrálja a keresztény értékeket.

Az engedelmisség erénye nem egy könnyű erény a modern keresztény ember számára, főleg amikor az emberi autoritással szembeni engedelmisséggént jelenik meg. A jelen világ mindenféle függőséget megaláznál tart, de valójában a függőség az élet normája. Sokan hangoztatják, hogy „az engedelmisség a gyermek attitűdje”. A keresztény ember arra hivatott, hogy a „másik Krisztus” legyen, hogy az engedelmisség erényét is megvalósítsa az életében. A legnagyobb ajándékáról, a szabadságáról kell lemondania, Istennek kell szentelnie szabad akaratát.

Isten működik a lelkünkben, hogy a saját képére alakítson bennünket. A teljes önálvetés nem más, mint a lélek hitbéli együttműködése Istennel. Az engedelmisség fogadalmának megértéséhez szükséges, hogy őszintén megvizsgáljuk a lelkiismeretünket, és hűek maradjunk hozzá: az ember lelkiismerete mélyén felfedez egy törvényt, amelyet nem ő vállalt magára, de amely megtartja őt az engedelmisségben. Arra buzdítja, hogy szeresse a jót, és kerülje a rosszat, a lelkiismeret szava beszél a szívéhez: tedd meg ezt, kerüld el azt. Isten az ember szívébe írta a törvényt, amely alapján meg lesz ítélve. A lelkiismeret az ember legtitkosabb központja, az ember szentélye, ahol egyedül van Istennel, akinek hangja visszhangzik benne. Csodálatos módon a lelkiismeret olyan törvényt tár fel, amelyet Isten és az embertárs szeretetével lehet teljesíteni.

Az engedelmisséggel kapcsolatban két fontos érzelmet fedezhetünk fel: a félelmet és a dühöt. A félelem felemészti energiánkat, a düh energizál. Főleg a tradicionális társadalmakra jellemző, hogy a személyek összetévesztik a félelmet az engedelmisséggel. Szinte lesik, és kitalálni óhajtják előljáróik akaratát, és a büntetéstől való félelmükben készségesen teljesítik is azokat. Ám az érett

kereszténységben nem a félelem kell legyen az engedelmisség motorja, hanem szabad akaratunk önként Istennek való ajándékozása. A félelem megkötöz, nem hagy kibontakozni, fejlődni. Nem szolgálja az életet. A düh abból születik, ahogyan életünk eseményeit érzélezzük. Ha úgy értelmezzük, hogy azért vannak, hogy megtámadják a személyiségünket, akkor önértékelésünk csökken, és önvédelemből dühösek leszünk. Fontos megvizsgálni és Isten elé vinni dühünket.

Az imában teljes emberi lényünket: értelmünket, érzelmeinket, akaratunkat, képzeletünket, vágyainkat Isten elé helyezzük. Az ima jó lehetőség lehet gyakorolni az engedelmisséget és növekedni benne, az Istenközpontúságra nevel. Az imában megtanulhatjuk meghallgatni, és igent mondani Isten akaratára.

Kinek engedelmeskedek? Engedelmisségem szabad döntésből vagy félelemből fakad? Érzek-e dühöt, miközben engedelmeskednem kell? Mit kezdek a dühömmel? Fel tudom-e fedezni Isten akaratát az életemben? Merek-e neki engedelmeskedni?

FORRÁS

ANTONYSWAMY, B., S. és mtsai (2009): *Formation According To The Obedient Heart Of Jesus*. Pontificia Università Gregoriana, Róma.

Nagy Lilla

Francesco testvér nyomán

– híres ferences harmadrendiek –

Paul Takashi Nagai (1908–1951)

Több hónapja már, hogy a rovatomhoz anyagot keresve ráakadtam Takashi Nagai nevére, s úgy érzem, a Japánban mostanában történtek kapcsán különösen aktuális felidézni az emlékét, példáját.

Takashi Nagai japán buddhista családban született, majd a nagaszaki egyetem orvosi karán magévá tette a materialista, ateista tudományszemléletet. De Istennek szüksége volt rá. Először édesanyja haláltusája gondolkoztatta el, a haldokló asszony utolsó tekintete azt a meggyőződést keltette fiában, hogy lelke nem halhatott meg, most is ott kell lennie közöttük („*Nem kételkedtem többé – emlékezik vissza –, édesanyám lelke valóban létezik, és ha el is vált a testtől, nem semmisült meg.*”). Aztán Blaise Pascal *Gondolatainak* olvasásakor lett kíváncsi arra, milyen lehet az a katolikus hit, ami a nagy tudós számára nem állt ellentétben a tudománnyal. (Különösen Pascalnak az a gondolata fogta meg, miszerint a világban van elég fény annak, aki látni akar, s van elég sötétség annak, aki ezt keresi.) Isten felé vezető útján talán legfontosabb állomás pedig az volt, amikor a katolikus Moriyama családnál bérelt szobát. Itt láthatta a család hitét, krisztusi szeretetét, meghívásukra egyszer el is ment a karácsony előesti misére, ami nagyon megérintette, utána meg egy agyhártyagyulladásban jobb fülére megsüketült, s szinte csoda útján gyógyult fel, amit háziasszonya gondos ápolásának és buzgó imájának tulajdonított. 1933-ban aztán a mandzúriai háború

idején öt is besorozzák, katonaorvosként rengeteg bajtársát menti meg, a csendesebb esteken meg a katekizmust tanulmányozza, amit a Moriyama házaspár leánya, Midori küldött neki.

Leszerelése után nem sokkal meg is keresztelkedik (ekkor választja a Paul nevet, Miki Szent Pál japán vértanú után), majd feleségül veszi Midorit. Kereszténysége tetteiben is megnyilvánul: lelkiismeretesen végzett kutatói munkája mellett (részleges megsüketülése miatt nem lehetett belgyógyász, így az akkor még elég kezdetleges és veszélyes radiológia mellett döntött, amit aztán remek eredményekkel végzett, le is doktorált) tagja lesz a Páli Szent Vince társaságának, betegeket és szegényeket látogat, biztat és támogat (anyagilag is).

Ezek után nem csoda, hogy lelkiismeretesen dolgozik a kínai háború idején is katonaorvosként, majd mikor a második világháború kitörése után a hadi helyzet miatt az egyetem nem tudja már beszerezni a röntgenvizsgálatokhoz szükséges védőanyagokat, ő egészsége veszélyeztetésével is folytatja a munkát (ami gyakran a röntgensugárzás idején való direkt megfigyelést jelentett, mivel sokszor nem voltak filmeik). Meg is betegszik, leukémiát kap, mégsem hagyja abba a munkát (ekkoriban klinikai röntgenfőorvos).

1945. augusztus 9-én épp szolgálatos a kórházban az atombomba-támadás idején, ami teljesen elpusztítja Nagaszaki katolikusok lakta Urakami negyedét (itt vesz Nagai felesége is, gyermekei csak azért menekülnek meg, mert pár nappal előbb Midori édesanyjával vidékre utaztak). A kórház összedől, Nagai is súlyosan megsebesül, mégis erejét megfeszítve, hihetetlen lelkierejével menti és ápolja a betegeket három napon keresztül (később így emlékszik erre: „*Gyógyítunk, kötözünk, gyógyítunk, kötözünk, szünet nélkül. Pár perc alatt elfogy minden pólya, kötés, ruhadarab. Széttépem az ingem, hogy bekötözsek még tíz-húsz személyt..., de jönnek újak, újabbak és még újabbak, vég nélkül.*”), miközben sebe és a kimerültség miatt többször is összerogy, s megtudja azt is, hogy felesége meghalt. Saját sebe nagyon súlyos, nemsokára el is üszkösödik, az ágyba kerülő Nagai fel is készül a halálra, magához veszi a beteget kenetét, de egy héttel később mindenki csodálkozására jobban lesz. „*Ha Isten még éltet, azt kérem tőle, hogy tovább dolgozhassam beteg testvéreimért*” – mondja.

Felépülése után hatalmas lelkierejével visszatér a kihalt, romokban heverő, sokak szerint lakhatatlanná vált Urakami negyedbe, megsemmisült háza közelében kollégái segítségével fémlapokból s régi háza maradványából egy kis bódét tákol össze magának, majd gyerekeivel és anyósával együtt be is költözik oda. A kis bódénak a *Nyokodo* nevet adja, ami azt jelenti, hogy „Szeress másokat úgy, mint magadat”. (Később jóindulatú segítők kicsit még bővítettek bódéjában, ma pedig egy könyvtárral kiegészítve a kunyhó emlékmúzeum, Nagai egyik unokája igazgatja.)

Nemsokára a lebombázott földön meglátja az élet első jeleit is (hangyákat, gilisztát, patkányt, sőt majd a földből kibúvó növényeket is), s bátorsága láttán mások is letelepsznek a közelben, ő pedig kis kunyhójában ápolja, gyógyítja,

vigasztalja a kétségbeesetteket, s ételmezt igyekszik szerezni mindenkinek az éhség idején. Folytatja munkáját is, közben meg elkezd megfigyeléseit, tapasztalatait le is jegyezni. Mindezekben erőt nem lankadó hite ad neki. A meghaltakat a békéért való áldozatnak tekinti, s az atomtámadás első évfordulóján tartott megemlékezésen a székesegyház romjai között a békéért emeli fel hangját: „*Nekiink csak romok, letarolt földek és meghalt szeretteink maradtak örökségül. De legyőzött országunkról, városunk romjairól emeljük az ég felé tekintetünket! És mind a holtak, mind az élők számára legyen végre tartós béke a földön!*”

Közben betegsége egyre súlyosbodik, nemsokára nem bír többé lábra állni. Hogy gyermekeit eltartsa, írni kezd (s ha elfogy ereje, diktál). Élete maradék négy évében tizenöt könyvet ír (legismertebb a *Nagaszaki harangok*). Igyekszik minél pontosabban beszámolni a röntgenorvosi gyakorlata, ill. az atombomba-támadás kapcsán tapasztaltokról, s ezzel végső soron a békét kívánja szolgálni. S mivel meggyőződése, hogy a tartós békét csakis a krisztusi szeretet tanításának széles körű elterjedése biztosíthatja, küldetésének érezi ennek hirdetését (a szeretetet, irgalmat, megbocsátást, békességet).

Könyvei nagyon népszerűek, s rengeteg látogatója érkezik (többek között a japán császár; Gilroy bíboros, a pápa követe; ill. Helen Keller, na meg rengeteg túlélő, volt katona, utat kereső szerencsétlen), akiket gyengesége ellenére is fogad, hogy örömet töltsön a szívükbe, s beszéljen nekik hitéről-reménységéről, Krisztusról, a szeretetről, a szenvedés értelméről.

A japán újságok már életében „az atombomba szentjé”-nek nevezik, s katolikus hite ellenére állami kitüntetést is kap, „mivel maradandóan hozzájárult a háború utáni Japán lelki és erkölcsi felépüléséhez”. De az elismerések nem teszik elbizakodottá. 1948-ban az egyik kiadótól kapott pénzadományból például ezer facsemetét ültet Urakamiba. – A kert ma is megvan (bár pár fát közben ki kellett cserélni), és virágzik.

Mindeközben panasz nélkül viseli szenvedéseit, s nyugodtan, bizakodó lélekkel, szinte boldogan várja a halált („*Maga a halál, amely már itt ólálkodik ajtóm előtt, a szeretet legnagyobb ajándéka, amelyet a mennyei Atya végtelen jóságában nekem felajánlott. A testi és lelki szenvedések, amelyeket még el kell viselnem, mielőtt elhagyom ezt a világot, szükségesek, mert az a céljuk, hogy a legmélyebben kinyilatkoztassák Isten bőkezűségét és jóságát. Én ezt valóban így látom, és a szívem csordultig tele van örömmel.*”) 1951. május 1-jén (vagy április 30-án?) hal meg, kezében feszülettel és rózsafüzérrel, mindössze negyvenhárom évesen. Az egész város egy percre megáll, zúgnak valamennyi templom harangjai, temetésekor pedig öt kilométer hosszúságban negyvenezer ember kíséri a koporsót.

Sírjára hitvallását írják: „*Csak szerény szolgálta voltam. Csupán kötelességemet teljesítettem.*” S mi vajon azt tesszük-e?

Szamártestvér

– rovat a makacs és bohókás emberi testről –

A sclerosis multiplex

A *sclerosis multiplex* (SM) krónikus, a központi idegrendszer fehérállományának gyulladással járó betegsége, amelynek következtében károsodnak az idegsejtek és az idegsejteket körülvevő úgynevezett mielin. Döntően fiatal felnőttkorban jelentkezik, és az esetek felében a visszafordíthatatlan szövetkárosodás miatt rokkantsághoz vezet. A világon 2,5 millió embert érint ez az egyre súlyosbodó betegség. A fiatal felnőttek leggyakoribb idegrendszeri bántalma. A nők valamivel hajlamosabbak a betegségre, amelynek első tünetei leggyakrabban a 20. és az 50. életév között jelennek meg. Az egyenlítőnél a sarkok felé haladva nő az előfordulási gyakoriság, valamiért inkább a fehér emberek betegsége. Európában átlagosan 10000 emberből 5-20 betegszik meg e korban. A SM pontos oka nem ismert, valószínűleg kialakulásában több tényező játszik közre. Bevándorlókon végzett vizsgálatok alapján, – amikor kiderült, hogy a betegség kialakulásának valószínűsége idősebb korban kivándorlók között az anyaországgal, gyerekek esetében pedig a befogadó országgal azonos, – a környezeti tényezők jelentőségére lehet következtetni, amely, úgy tűnik, 15 éves korig döntő.

A SM nem egyértelműen örökletes betegség, noha a családi előfordulás valószínűsíti. Az egypetéjű ikerpárok esetében a beteg testvére nem 100, csupán 23-30%-os valószínűséggel lesz szintén beteg. A beteg szülők gyermekei – a beteg családtagok számától függően – csak 3-5%-os valószínűséggel betegszenek meg, ami azért nagyobb, mint az össznépeség 0,1% nagyságrendű értéke.

Feltételezik, hogy vírusfertőzések változtatják meg az immunrendszer működését úgy, hogy az saját mielinje ellen fordul. Nem valami különleges vírusra gondolnak, hanem egy viszonylag elterjedt kórokozóra, ami csak bizonyos körülmények között az idegrendszerbe jutva okoz bajt. A SM nem fertőző.

A tünetek, attól függően, hogy a gyulladással járó az idegrendszernek épp melyik részét érinti, nagyon különbözőek lehetnek.

A szem problémái közül a betegek egynegyedénél első tünetként jelentkező látóideg-gyulladás, a homályos látás, kettőslátás, és a sajnos többnyire maradandó, akaratlan gyors szemmozgások (nystagmus) jelentkezése gyakori panaszok.

A mozgáskoordinációs problémák közül az egyensúlyvesztés, bizonytalan járás, szédülés, a végtagokkal végzett mozgások ügyetlensége, a lábak gyengesége tűnhet föl. Az izmok merevekké, görcsöseké válhatnak. Az érzékelés zavarairól van szó, ha a betegek égő, bizsergő érzést említenek, emellett indokolatlan fájdalmak is felléphetnek. A beszéd lelassul, érthetlenné válik, megváltozik a ritmusa, beszéd közben nyelési nehézségek jelentkeznek. Az általánosan eluralkodó fáradtság, ami a fizikai aktivitástól vagy épp pihenségtől teljesen függetlenül jelentkezik, a beteget képtelenné teheti önmaga ellátására is, valójában

a leggyakoribb panaszok egyike. A vizelettartási zavarok gyakoriak, a széklettartási nehézség sokkal ritkább, inkább a székrekedés okoz panaszt.

A szexuális élet impotencia, csökkent libidó és érzékenység miatt válik nehezzé.

A mentális zavarok közül a rövid távú emlékezet és a koncentrációs képesség gyengülése említhető.

A betegség tüneteire jellemző, hogy rohamszerűen, – SM-es szakkifejezéssel és helyesírással élve shubokban – jelentkeznek, különböző valószínűséggel spontán gyógyulnak, vagy maradandóvá válnak. Így például a látóideg-gyulladás általában gyógyul, a kialakult nystagmus többnyire megmarad.

A SM autoimmun-betegség, vagyis az immunrendszer a saját idegrendszer sejtjei ellen fordul. A betegség folyamán az idegrendszer állandó gyulladásban van. Az idegrendszert alkotó legfontosabb sejtek az idegsejtek (neuronok) és idegrostokat körülvevő, mielin képző sejtek, amiket a központi idegrendszerben gliasejteknek hívnak. A mielin, ez a nagy zsírtartalmú, neuronokat körülvevő szövetréteg úgy működik, mint a villanydrót körüli szigetelőréteg, azzal a különbséggel, hogy nem folyamatos. A szigetelt helyeket a sejtmembránon végigfutó elektromos jel kénytelen „átugrálni”, ezáltal a mielinhévely lényegesen meggyorsítja az ingerületvezetést. A gyors és pontos jelátadás a finom és gyors, koordinált mozgások feltétele. A SM-nél elvész ez a képesség, mivel ilyenkor a gyulladás miatt a mielin elpusztul, a helye heggel gyógyul. A betegség nevében a *sclerosis* latinul megkeményedést jelent. A gyulladások és hegek az idegrendszerben egyszerre több helyen is kimutathatók, erre utal a *multiplex* jelző. A betegség lefolyását, a folyamat gyorsaságát nem lehet pontosan előre látni, ebből a szempontból az első öt év meghatározó. A prognózist befolyásolja a beteg neme és kora az első tünetek jelentkezésekor. A csupán enyhe tünetekkel járó betegségtől a gyorsan romló és rokkantsághoz vezető formáig nagyon sok variáció létezik. A betegség egyes formáinak megkülönböztetése a kezelés szempontjából is döntő: bizonyos gyógyszerek csak az egyes típusoknál hatékonyak, mások hatástalanok.

A diagnózist követően a betegeknek 10%-a lesz öt éven belül súlyosan rokkant. Sajnos a betegség rokkantsághoz vezet, de nem halálos. A várható élettartamot nem befolyásolja lényegesen, annál több gondot okoz viszont az életminőség rosszabbodása.

Sajnos ma még nem rendelkezünk a betegséget gyógyítani tudó terápiával. A különböző kezelések célja a rosszabbodás feltartóztatása, az életminőség javítása.

A húsz éves múltú visszatekintő szteroid gyógyszerek hatása abban áll, hogy a gyulladással járó spontán gyógyulásakor elősegítik a regenerációt. Folyamatos szedése mellett súlyos mellékhatásai miatt csak a betegség shubok (más néven exacerbációk) által meghatározott periódusaiban adják. Ha a gyulladás nem

bizonyítható, a főleges mellékhatások elkerülése miatt célszerűbb vitaminkészítményekkel javítani a beteg állapotán.

http://www.hazipatika.com/services/betegseglexikon/view/Sclerosis_multiplex?id=44.

Eszter

Lelki horoszkóp

„Mi nem hiszünk horoszkópokban, de az alábbiak mindenike vonatkozhat rád, mert az év minden hónapjában lélekben újjászülehetünk.” (Leó tv.)

Kos (március 21.–április 20.):

„Pusztán azért, mert valamely dologhoz nincs kedved, vagy nem találsz benne élvezetet, ne mulasd el megtenni, föltéve, hogy Isten szolgálatára irányul.” (Keresztes Szent János)

Bika (április 21.–május 20.):

„Örömben és vidámságodban fordulj azonnal Istenhez félelemmel és őszintén, s nem fogsz tévedésbe esni, sem pedig a hiúság nem fog téged elkapni.” (Keresztes Szent János)

Ikrek (május 21.–június 21.):

„Minden igazi szeretet, mint szeretet, Istenig nyúlik fel, és Istent hordozza mélységeiben.” (Szent Ágoston)

Rák (június 22.–július 22.):

„Átkozott az a terméketlen tudás, mely szeretni és boldogítani nem tud!” (Gratry)

Oroszlán (július 23.–augusztus 23.):

„Az a helyes előkészület a szentáldozáshoz, ha az ember minél több szeretetszolgálatot visz magával.” (Bíró Ferenc SJ)

Szűz (augusztus 24.–szeptember 23.):

„Csak az él, aki minden pillanatban kész a halálra. Aki elkészült a halálra, az elkészült az életre is.” (Kosztolányi Dezső)

Mérleg (szeptember 24.–október 22.):

„Ha a kis szenvedésekből bizonyos életbölcsséget szereztél, a nagy megpróbáltatások nagyra fognak nevelni.” (ismeretlen)

Skorpió (október 23.–november 21.):

„Ha szíved minden jóért hálát adna, soha nem jutna időd a panaszra.” (ismeretlen)

Nyilas (november 22.–december 21.):

„Minél fontosabb számunkra Isten akarata, annál kevesebb hibás lépést teszünk.” (ismeretlen)

Bak (december 22.–január 19.):

„Ne gondolj rosszat testvéredről, mert az ilyen gondolat megfosztja a szívet tisztaságától.” (Keresztes Szent János)

Vízöntő (január 20.–február 18.):

„Ha valaki nem akar bűnbánatra jutni, akkor mindig készen van az engedetlensége megokolására.” (ismeretlen)

Halak (február 19.–március 20.):

„Ha a keresztény hűséges hite követelményeihez, akkor döbbenetes vonzóerő árad belőle.” (Leo Jozef Suenens)

Léonie

Hajnali csend

– folytatásos regény –

XVII. fejezet

Sun Kwon Yong atya visszatérése után néhány hétig pihent; súlyos sérüléseket szenvedett a fogságban, amelyekből fel kellett épülnie. Girard atya erre az időre a mindennapi misézés kötelessége alól is felmentette. Mikor már jobban érezte magát, fokozatosan visszaállt a kerékvágásba – de viselkedése szinte olyan volt, mintha kicserélték volna. Hallgatag lett, és szinte eltűnt belőle a lelkesedés. Más volt a mosolya, mint azelőtt – mintha mindig szomorúságot rejtett volna. Csak nagyon szűkszavúan beszélt arról, ami történt vele: japán katonák ejtették foglyul, éhezették, kínozták, és kényszerítették, hogy álljon az ő pártjukra, majd egy idő után, maga sem értette, hogy miért, szabadon engedték, minden nélkül ott hagyták valahol a keleti parton egy halászfalunál; az emberek jóindulatának köszönheti, hogy potyautasként, mint valami koldus, betegen és kimerülten eljuthatott Szöulba. A király hivatalnokai előtt sem mondott többet: nem tud mélyrehatóbb felvilágosítást adni a japánok terveiről, szándékairól.

Lelkipásztori megfontolásból, amint Girard atya fogalmazott, Paulnak egyelőre Szöulban kellett maradnia – az emberek épphogy elkezdtek megszokni őt, és nem lett volna szerencsés most ismét kicserélni a katekétát. A hívek ugyan repesve fogadták a hírt, hogy Sun atya visszatért a fogságból, a vele való találkozások – közösségi vacsorák, családlátogatások – mégis bizonyos csalódással jártak, hallgatagsága és egykedvűsége miatt.

Paul az első napokban kereste társaságát, szerette volna jobban megismerni – soha nem látott azelőtt koreai papot. Sun viszont vele is ugyanolyan zárkózott volt, s Paul nem szabadult attól a benyomásától, hogy valamiféle elutasítást, figyelmeztető távolságtartást érez a férfi tekintetében.

A két sebesült nő, akit Szöulba hoztak, lefoglalta a misszió munkatársainak figyelmét. Az itthon maradt nővérek ápolták őket. Min asszony rossztól tartva kihasználta a kolostor vendégszeretét, míg titokban embereket menesztett férje után. Odaérkezésük után nemsokára előkerült Hye Seon, a hűséges dajka, és vitte-hozta a híreket. A város nagyon izgatott volt, az emberek háborúról suttoztak, a katonák pedig óránként leszedtek egy-egy falra ragasztott röpcédulát, amely Eui

herceget magasztalta. Min követ felesége csak sejteni merte, hogy férje a herceg szolgálatába szegődött, azért késik ennyire, és titkon még a keresztény istenhez is fohászzkodott, segítse győzelemre, mert ettől függött mindannyiuk élete. A titokzatos hölgy, akivel férjét látta, lassan elmosódott emlékezetében. A megnyugtató hírek azonban kerültek őt.

Paul, miután intézkedett, és megbizonyosodott róla, hogy itt megfelelően ellátják a gondjukat, visszaindulni készült a Yeo Rae kolostor vidékére, de előtte még egyszer benézett a szobába, ahol a még lázas lány feküdt. Myriam éppen nem volt vele, a szobában csend volt, csak az alvó lány egyenletes lélegzését verték vissza a téglafalak. Paul rádöbrent, hogy maga sem tudta, miért jött. Tekintete a fiatal lányon állt meg. Most arca tisztára volt mosva, és hosszú, sötét haja befonva pihent mellette az ágyon. Szája kissé kinyílt álmában. Innen, több méter távolságból is azt érezte, amit már első perctől, amikor az erdőnél megtalálták őket: soha nem látott még ilyen szép teremést... bár vonásai és termete nem ütöttek el észrevehetően a többi itteni nőtől, ő mégis egyedülállónak találta. Valószínűleg azért, mert eddig minden koreai nőt egyformának tartott, és rájuk se nézett különösebben. Amikor azonban megtalálták ezt a két titokzatos nőt, akik inkább holtnak, mint élőknek tündek, megnézte őt. A misszió felé vivő úton különös kíváncsisággal leste minden mozdulatát, talán mert félt, hogy meghal. Nem tudta megállapítani a korát, de nagyon fiatalnak gondolta. Egyszer aztán, miközben nézte, a lány kinyitotta a szemét, mintha megérezte volna. Sötétkék szeme volt, olyan hidegnek tűnő, mint a tengeré, de áttetszően tiszta. Elfordult, és úgy tett, mintha nem vette volna észre. Azóta hallotta, hogy a lány és az anyja gyógyulgatnak, de nem mert a közelükbe kerülni. Most azonban ide kellett jönnie... Csak másodpercek múltán eszmélt rá, hogy ilyesmiket gondol; akkor hirtelen határozottsággal továbbindult.

Aznap szürkületkor, kevéssel azelőtt, hogy a misszió kápolnájában vesperásra gyülekeztek volna, Sun atya, mint oly gyakran az utóbbi időben, kinn állt a kapu előtt, mint mondta, esti levegőt szívni. Csendben nézelődött és fel-alá sétált, csak akkor szólalt meg röviden, ha ismerős ment el mellette. Egy idő után egy kisgyerek tűnt ki az egyre sűrűbb járókelők közül, egy hétéves forma kisfiú, aki szó nélkül a pap felé vette útját. Sun megállt, megvárta, míg a gyerek odaér hozzá, akkor a zsebéből észrevétlenül egy borítékot és egy pénzérmét vett elő, s a gyerek kezébe adta őket. Nem szólt most sem, csak egy erőtlen mosollyal a gyerek szemébe nézett. Az szintén szótlán maradt, vidáman visszamosolygott, majd tovább is haladt. A pap tovább folytatta a levegőzést, egészen addig, míg meghallotta a vesperásra hívó csengőt; ekkor mélyet sóhajtott, és elindult a kápolna felé.

– folytatjuk –

Léonie és Attila

Az őszapók éneke

Bár egész lényében égett a vágytól, hogy fiókákat nevelhessen, abban az évben még nem adhatott saját utódoknak életet. Tudta, hogy társai ilyenkor elszegődnek rokonaik mellé, és segítenek nekik a parányi madárkáik nevelésében. De nem tudta eldönteni, hogy kik az ő rokonai.

Tanácsalanul röppent egyik ágról a másikra, bekukucskált az őszapók fészkeibe, de mindenhol felborzolt tollú, haraggal és félelemmel telt szemű madárkákkal találkozott. Egyik madár olyan volt, mint a másik. Nem emlékezett, hogy kik az ő szülei, testvérei, unokatestvérei.

Szomorúan szemlélte, amint a boldog őszapópárok segédjeikkel nevelik a kis fiókákat, s arra gondolt, őt mindenki gyanús őszapónak gondolja, senki nem fogadja el a segítségét. Pedig annyira vágyott segíteni...

Egyik nap, amint egy fészek mellett repült el, különleges hang ütötte meg a fülét. A fészekben szorgoskodó madárkák csicsergése a szíve mélyéig hatolt, átjárta egész testét, beleolvadt a lelkébe. Valami megmozdult benne, s mintegy belső készítésnek engedelmessé közelebb röppent. Ellenállhatatlan vágy kerítette hatalmába, hogy segítsen ezeknek a madaraknak. Nem értette, hogy mi történik vele: ez a káprázatos ének egészen elvarázsolta, és kétséget nem hagyott a lelkében, hogy neki ezek között a madarak közt van a helye. Olyan volt, mintha egész életében ismerte volna ezt a mennyei muzsikát. Vagy mintha mindig is ezt szerette volna felismerni, erre szeretett volna rátalálni.

Amint hallgatta őket, teljesen eloszlott a régi kudarcai okozta félelme, s anélkül, hogy észrevegye, hogy mit tesz, belőle is felcsendült a madártrilla. Rég nem énekelt. Hosszú idő óta elfelejtette, hogy tud énekelni, hogy neki is van egy saját dallama, amely lelke mélyéből tör elő, amelyet nem kell megterveznie, amelyet nem kell kigondolnia, hanem lelkébe van írva, csak hagynia kell felbukkanni. Ahogy így énekelt, csoda történt. A fészek körül szorgoskodó madárkák viselkedése megváltozott, nem borzolták fel tollaikat, nem néztek riadtan a közelükben éneklő őszapóra, hanem nagy szeretettel fogadták el segítőkészségét, és örömmel engedték meg, hogy segítsen a fiókák nevelésében. Az őszapó éneke az ő lelkükben élő törvényt keltette életre: szeretettel fogadni rokonaikat, és ők engedelmessé lettek ennek a belső törvénynek.

Hogy mi történt abban a pillanatban? Ez az őszapók énekének nagy titka! Az együtt daloló madárkák saját lelkük dalát fedezték fel egymásban, és ösztönösen ismerték fel, hogy rokonok, hogy összetartoznak. Valamikor évekként azelőtt ivódott lelkükbe az az ének a szülői fészekben. Szülei énekelték nekik a szeretet e dallamát, s ők, a tojásból alig kikelt őszapók öntudatlanul lelkükbe zárták. Ez volt a titok, amit az őszapó eddig még nem tudott: a lelkük mélyéről feltörő misztikus dallam az igazi önazonosságuk, amelyről rokoni szíveik egymást felismerték.

Nagy Lilla

Néhány locsolóvers:

E húsvéti napig hogy még eljutottunk,
A menyeyi Úrnak nagy hálákat adunk.
Áldás és békesség legyen e helységen,
Ki megtartott minket friss jó egészségben.

Húsvét van, húsvét van megint valahára,
Lányoknak vizes a ruhája.
Vizes bizony, mert nagyon öntözik,
A fiúk rózsavízzel köszöntik.
Ne féljen az anyja, nem lesz semmi baja,
Csak egy kicsit lucskos lesz a haja!

E húsvét ünnepnek második reggelén,
Tudják azt már maguk, mért jöttem ide én.
Hamar hát előmbé, százszorszép leányok,
Piros rózsavizem hadd öntözzem rátok!
Aztán nyugodt szívvel innen távozzatok,
Emlékeül néhány szép piros tojást kapok.

Ne fussatok, lányok,
Öntözködni jöttem,
Üvegembe szagos
Rózsavizet tettem.
Aki ettől is fél,
Bizony kényes lányka,
Én meg se locsolom,
Nem is nézek rája!

A lányok válasza:

Köszönöm, hogy köszöntöttél,
Rózsavízzel megöntöztél.
Én is köszöntelek Téged,
Tojás lesz a fizetséged.
Aki adta, ne feledd,
És a tojást el ne ejtsd!

Viccek

Két szőke nő beszélget:
– Te meg mit csinálsz?
– Hajat mosok.
– Víz nélkül?!– Hát az van a samponra írva, hogy
száraz hajra!

☺

A zsidó rabbi fia megszerzi a
jogosítványt. Odamegy apjához,
elkérni az autót.

☺

– Ajánlok egy üzletet – mondja az
apja. – Ha levágatod a hajad, viheted a
kocsit.
– De apa, annak idején Sámsonnak is
hosszú haja volt, Mózesnek és
Jézusnak is! – próbálkozik a fiú.
– Igaz, de ők mindenhová gyalog
mentek.

Tábla az állatorvosnál:
„Kérjük, ne zavarja a rendelést!
Leül! Úgy maradj!”
Az iskolában a tanárnő a következő
kérdést teszi fel:
– Mondjatok, gyerekek öt olyan
állatot, amelyik az északi sarkon él!
Móriccka majdnem kiesik a padból,
úgy jelentkezik.
– Na, Móriccka?
– Egy foka és négy jegesmedve.

☺

A nyuszi részegen sétál az erdőben,
és találkozik a rókával.
– Szia, vöröske!
– Hogy mersz te engem
levöröskézni? – kérdezi a róka.
– Ha akarod, le is rókázhatlak!

☺

Nyuszika Kígyónak:
– Te Kígyó! Ne haragudj, hogy azon
élcélődtem, hogy nincs lábad!
– Ugyan, béküljünk ki!
– Kezet rá!

☺

Két mókuska találkozik az
erdőben. Az egyik kérdezi a másikat:
– Mi van a markodban?
– Találd ki!
– Diócska?
– Nem!
– Mogyorócska?
– Nem!
– Akkor micsoda?
– Göröcske.

☺

A nyúl ordítva robob be a kocsmába,
s üvöltve kérdi:
– Ki festette le a lovamat zöldre?
Mire a medve felkászálódik ültéből:
– Én.
– Ja... Csak azt akartam mondani,
hogy megszáradt, lehet lakkozni...

☺

– Mi az abszolút pech?
– Valaki magába zárkózik, és
elveszti a kulcsot.
☺
– Ki az abszolút udvarias?
– Aki átadja a helyét a fáradt
olajnak.

3,14

Szerkesztés: Ötvös Réka
Tördelés: Nagy Lilla
Korrekció: Kántor Emese
A címlap illusztrációját rajzolta: Márton Éva
E-mail címünk: kpoverello@yahoo.com